

SREČNO 84

Novoletna poslanica

Zaključujemo l. 1983 in kot ponavadi bomo naredili pregled minulega dela. To nam bo pokazalo naše uspehe in napake, katere naj bi se ne ponavljale.

Na področju investicij smo se letos končno lotili ureditve ceste v industrijski coni. Denar zanjo so po določenem ključu prispevale vse OZD v Žirih. Investicija ni bila majhna, saj je bil teren zelo zahteven, toda dela so pri kraju. Za ureditev industrijske ceste je bil sprejet tudi samoupravni sporazum. Zaradi težav v preskrbi z energijo je sedaj v pripravi projekt za izgradnjo skupne toplarne za ogrevanje objektov v industrijski coni.

Za nas je trenutno najbolj zanimiva investicija nabava obdelovalnega centra. Zavedamo se težav okrog deviznega kredita in njegovega odplačevanja, toda če nečemo izgubiti koraka z razvitim svetom, moramo vlagati v moderne stroje, obenem pa tudi vestno in kvalitetno delati. Odločili smo se tudi za nakup terminalov v računalniške kapacitete v računski center LTH v Skofji Loki. Uvedba računalniške obdelave bo pripomogla k tekočem spremljanju stroškov, materiala, zalog in orodja. Zadnja investicija v letu 1984 pa naj bi bila izgradnja alarmnega sistema.

Za tekoče spremljanje rezultatov in težav, ki se pojavljajo pri delu, ima velik pomen dobro informiranje. Tu so pomembni zbori delavcev, ki se sklicu-

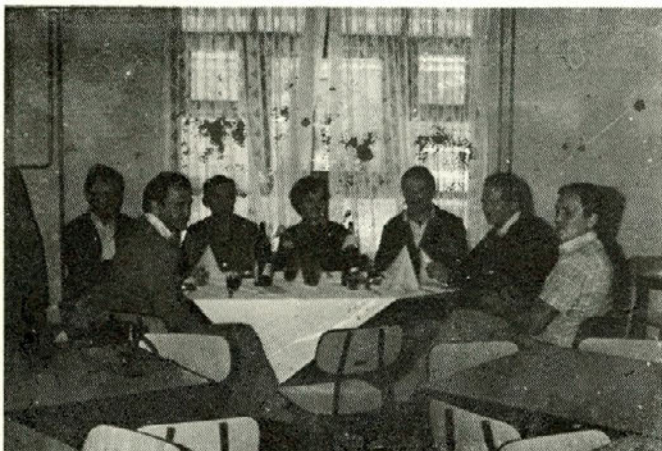
jejo vsake tri mesece in kjer se oceni delo in poslovanje v DO ter se razdeli dohodek. Zaradi odmikanja fizičnega obsega proizvodnje od planirane in zaradi rezerv v kadrih, smo se odločili, da uvedemo tretjo izmeno na najbolj produktivnih strojih. K dobrim rezultatom pa lahko vsak posameznik na svojem delovnem mestu največ pripomore z vestnim in kvalitetnim delom, ker bomo le tako dvignili količino in kakovost naših izdelkov.

Sedanjemu delavskemu svetu bo mandat potekel in želim novoizvoljenim članom dobro in uspešno delo.

Vsem delavcem Kladivarja želim v imenu delavskega sveta in v svojem imenu srečno in polno delovnih uspehov leto 1984.

Stane Slabe

OCENA POSLOVANJA V LETOŠNJEM LETU

Končno oceno poslovanja bomo lahko podali šele po zaključnem računu za leto 1983, zato si lahko v tem trenutku, ko manjka do konca poslovnega leta še nekaj dni, ogledamo, kako smo dosegali planske cilje po posameznih programih med letom.

Program elementov za hidravliko predstavlja v letnem planu, ki smo ga planirali v višini 256.863.945 din 20 % delež in v zadnjih letih najhitreje raste. Poleg hitre rasti je za ta program značilno, da so se letno cene dvigale v zadnjem obdobju v okviru 15 %—38 % in da smo največji uspeh dosegli z močno povečano prodajo, kar pa je omogočilo tudi precej tehnoloških izboljšav.

Po drugi negativni strani pa imamo vsako leto težave pri doseganju planiranih količin in po več mesecev zamujamo pri izdobavah. Poleg slabega doseganja obljubljenih rokov je tudi kvaliteta še precej nestabilna saj se v montažo iz končne kontrole vrača cca 20—30% izgotovljenih količin.

Letošnji plan ne bo v celoti dosežen, vendar kljub temu planiramo za naslednje poslovno leto močno povečanje plana na tem programu.

Tržne možnosti so, zato moramo poiskati tudi proizvodne možnosti, da bomo lahko trg obdržali in ga tudi širili.

Program hidravličnih agregatov predstavlja v letnem planu 18 % in ima to dobro lastnost, da je cenovno zanimiv, ker prodajamo agregate po individualnih pogodbah in nimamo neposredne kontrole cen. Ta program se je v zadnjem obdobju tudi močno povečal vendar v letošnjem letu ne bomo plana v celoti dosegli, zato za naslednje leto ne predvidevamo zelo velikega povečanja. Pri agregatih je tudi zelo odvisno od tega v kakšnih serijah jih delamo, če delamo samo po en ali par kosov je organizacija in planiranje zelo težavno in smo sposobni narediti bistveno manj, kakor, če izdelujemo agregate v večjih serijah.

Veliko premalo se trudimo, da bi osvojili trg pri tistih kupcih, ki rabijo večje serije. Veliko preslabo pa tudi planiramo. Pri agregatih imamo tudi veliko rezerv pri tehnično-komercialni obdelavi kupcev in potem pri včasih pomanjkljivo izdelani tehnični dokumentaciji.

Program mazalnikov predstavlja v letnem planu delež v višini 2,7 %. Letni plan bo dosežen. V zadnjih letih program mazalnikov stagnira, ker nismo zanj namenili večjih kapacitet. **Za drugo leto planiramo povečanje, ki bazira v glavnem na inozemskih naročilih.**

Realizacija teh naročil bo zelo zahtevna, ker je zahtevana svetovna produktivnost in zelo nizka cena.

Z realizacijo teh naročil se bodo odprle večje možnosti prodaje na našem trgu vzhodnih držav, kar bi nam omogočilo kompenzirati nizko ceno in razširiti tržišče.

Program hidravličnih preoblikovalnih strojev predstavlja v letnem planu 2,7 %.

Letni plan bo dosežen, vendar za naslednje leto ne planiramo bistvenega povečanja na tem programu. Tržne možnosti so pri tem programu zelo zahtevne, ker je precej proizvajalcev različnih stiskalnic.

Po naših navadah pri drugih programih, kjer se izdelki danes še sorazmerno dobro prodajajo, prodaja stiskalnic ne gre. Več energije pa v prodajo tega programa še nismo vložili.

Vprašanje je, če lahko na tolikih različnih programih intenzivno delamo in bomo morali pri programih, ki dalj časa stagnirajo napraviti preokret v opustitev ali pa aktivirati nove kapacitete. **Program strežnih naprav predstavlja v letnem planu 4,8 %.**

Letošnji plan ne bo dosežen in tudi za drugo leto ne planiramo bistvenega povečanja. Pri tem programu imamo velike težave pri delavniškem prostoru in tudi pri izdelavi, ker serijska proizvodnja onemogoča izdelavo unikatov na istem postrojenju. Poleg tega se tudi možne kooperacije ne poslužujemo in tako nam program zelo šepa. Program je cenovno najbolj zanimiv, vendar so naše možnosti tudi v naslednjem poslovnem letu slabe. Kljub temu pa moramo premakniti z mrtve točke program manipulatorjev, ki je dolgoročno zelo zanimiv poleg tega pa se napaja iz programa hidravlike in pnevmatike in pomeni oplemenitev teh komponent v smislu višje tehnologije.

Program elektromagnetov predstavlja v letnem planu 14,5 %. Program elektromagnetov se v zadnjem času močno povečuje. Letošnji plan bomo dosegli, za drugo leto pa predvidevamo precejšnje povečanje.

Elektromagneti so sicer pod družbeno kontrolo cen, vendar nam je doslej uspelo obdržati sprejemljive cene. Pri elektromagnetih smo poleg lastnih potreb bili do

sedaj vezani v glavnem le na PP Trstenik. V sedanjem času pa se pojavljajo tudi drugi kupci, ki potrebujejo elektromagnete v večjih količinah, tako, da se nam trg šini, kar daje temu programu večjo stabilnost.

Program vibracijskih dodajalnikov predstavlja v letnem planu 3,4%.

Letošnji plan bo presežen in tudi v drugem letu planiramo precejšnje povečanje plana.

Program vibratorjev je cenovno zelo zanimiv, ker jih prodajamo po pogodbah in smo edini proizvajalci v SFRJ. Vendar pa so pri izdelavi stalne težave, ker se pač dela le unikate in manjše serije in je zato pri strojni obdelavi ni pravih možnosti.

Razvojno smo pri vibratorjih zaostali in samo lite sklede uvajamo tri leta. Pri pogonskih delih že dve leti nismo razrešili problema in našli ustrezne rešitve. Zato imamo na tem programu še veliko rezerv z istimi delavniškimi in razvojnimi kapacitetami.

Program pneumo komponent in sistemov skupaj predstavlja v letnem planu 9,8 %.

Letni plan bomo pri sistemih presegli, pri komponentah pa bomo nekoliko pod planom.

Ta program je zaradi visoke tehnološke vrednosti za nas zanimiv, čeprav kooperacijski odnos s firmo Festo že nekaj časa nazaduje.

Kako ta trend nazadovanja obrniti v trend rasti je naša naloga, ki jo moramo v naslednjem poslovnem letu uresničiti.

Globalno gledano bomo plan dosegli, čeprav imamo vse leto težave z doseganjem plana. Vsak mesec od 25—30-tega intenzivno rešujemo problem doseganja plana, ostali del meseca pa se nam nikamor ne mudi.

Naše kapacitete v ljudeh in strojih so tako velike, da bi lahko naredili dvakrat več kakor naredimo, vendar se še nismo odločili ali naj izkoristimo rezerve ali naj še naprej hitimo le zadnjih pet dni v mesecu.

Bogataj Rado

DEL NAŠE PROIZVODNJE SO TUDI KOOPERANTI!

Že takoj, ko se je naša DO razvila v tolikšni meri, da se je odlepila od obrtniške dejavnosti, se je pokazala potreba po sodelovanju z drugimi DO, pa tudi s privatniki — kooperanti. Zakaj tako?

Ni ga podjetja s takšnim ali sličnim programom, kot ga imamo mi, da bi lahko vse samo oz. doma izdelovalo. Zato se poslužujemo kooperacij, ki jih pa lahko razdelimo v tri skupine:

1. Ko se poslužujemo kooperacij zaradi tehnološke neopremljenosti ali tehnološke nevednosti, na primer: tehnična obdelava, avtog. razrez na škarjah, kromanje, brušenje (daljših batnic), gumiranje, previjanje el. motorjev, izdelava raznih orodij itd. Z veseljem pa ugotavljamo, da je vedno manj primerov ko moramo v kooperacijo zaradi tehnološkega neznanja.

2. Ko dajemo izdelati v kooperacijo zaradi premajhnih kapacitet doma.

Tu gre predvsem za struženje, rezkanje itd. Vse do leta 1981 je potreba po taki kooperaciji rastla.

V letu 1982 pa je zaznati občuten padec po tej vrsti kooperacije.

Vedeti moramo, da smo po eni strani pridobili precej novih kapacitet doma. Tu imam v mislih »Gildemeister« stružnice in rezkalne stroje in druge naprave, po drugi strani pa občuten padec naročil firme Festo in storno naročil preš (HPS), pa tudi Litostroja. Toda tudi brez teh navedenih dejstev je bilo obilica dela, pač drugačnega, saj je opaziti zelo razgibano delo obeh razvojnih oziroma celotnega teh. sektorja. Tudi »BEKA« je pomenila dodatno breme za proizvodnjo, hkrati pa tudi za naš oddelek. Čutiti je željo po še večjih dosežkih prav pri vseh, kar je zelo pozitivno. Pri pregledu plana za leto 1984 pa vse kaže, da se bo ta vrsta kooperacije občutno povečala. Firma »Festo« spet obljublja povečanje naročil, pa tudi firma »BEKA« ne zaostaja. Že sedaj je jasno, da vsega doma ne bo mogoče opraviti. Upajmo, da bomo v letu 1984 imeli manj težav pri izdelavi izdelkov za ti dve firmi kot letos. Teh je bilo veliko iz več razlogov, tudi po krivdi nab. oddelka. Porast naročil za elektromagnete je prav tako pokazatelj, da bo treba iti marsikje v kooperacijo. Toda o podrobnostih kdaj drugič.

3. Ko se daje v kooperacijo zaradi nižje cene izdelave, kot jo lahko dosežemo v lastni proizvodnji (večja režija).

Nemalokrat se slišijo pripombe, da bi to in to doma izdelali ceneje kot v kooperaciji vendar temu ni zmeraj tako. Take in podobne izjave dajejo ljudje, ki niso prav dobro obveščeni.

Večkratno preverjanje takih govoric je v večini primerov take izjave demantiralo.

Vedeti moramo namreč, da je tudi pri nas vsaka minuta prebita za ograjo oz. v proizvodnji zelo draga, le vsakdo se tega ne zaveda. Tega bi se morali vsi zavedati, tudi v režiji, (z nab. oddelkom vred).

Mimo tega naj še omenim, da vsak kooperant, ki po svoji krivdi naš material pokvari le-tega tudi plača. Kar pa v naši proizvodnji ni praksa.

Imamo precejšno število kooperantov v družbenem sektorju, pa tudi privatnike, žal le manjše število stalnih. Da nimamo večjega števila stalnih kooperantov je verjetno krivda v naših planih oz. potrebah. Ni namreč kontinuiranega dela. Če kooperantu kljub pogodbi, (tu mislim predvsem privatnike) ne moreš zagotoviti dela skozi vse leto, bo le-ta delo poiskal drugod in ko ga mi zopet potrebujemo bo zaseden. V takih primerih nastanejo težave z roki izdelave, če pa poiščemo drugega kooperanta pa še s kvaliteto.

Dobro bi bilo, ko bi sedaj pred novim planskim obdobjem (1984) že takoj na začetku leta izluščili vse kar bo potrebno izdelati zunaj DO in se tega tudi držali. Le tako bo mogoče doseči izdelavne roke, ceno in kvaliteto.

Na koncu bi se dotaknil še neke zgrešene miselnosti, da kooperanti na naš račun bogatijo. Kolikor jaz vem, na naš račun še nihče ni postal bogat. Še slabše pa je ko nekateri mislijo, da od kooperantov nimamo nobene koristi. Vsem takim lahko mirno zagotovim in tudi dokazem, da nam še kako pomagajo pri izvrševanju naših planskih obveznosti, ter, da se čutijo sestavni del našega kolektiva. Dobijo pa, pač toliko, kot tudi prispevajo. Nihče ne dela zastonj, tudi oni ne (tu mislim predvsem na privatnike). Mimo tega imajo tudi oni svoje obveznosti do družbe (davki in druge dajatve), ki pa niso niti tako majhne.

V kolikor koga zanimajo podrobnosti (cene, plačilo, kvaliteta) ali karkoli s tega področja, lahko vsak čas pride v nabavni oddelek, kjer so mu vsi dokumenti na

razpolago.
Toliko za danes.

B. C.

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

14. redne seje delavskega sveta DO »Kladivar« Žiri, ki se je vršila v soboto, dne 3. 9. 1983.

Potrdijo se spremembe in dopolnitve plana uresničevanja dogovora o delitvi osebnih dohodkov v letu 1983.

Delavski svet sprejme ugotovitveni sklep o izidu referendumu z dne 2. 9. 1983, s katerim so delavci DO »Kladivar« Žiri z večino glasov sprejeli

— Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v DO »Kladivar« Žiri in

— pravilnik o inventivni dejavnosti in nadomestilih za inventivnost ter druge oblike ustvarjalnosti pri delu.

Za sprejem samoupravnega sporazuma je glasovalo 77,3 % vpisanih volilnih upravičencev, za sprejem pravilnika pa 76,13 % vpisanih volilnih upravičencev.

Glasovanja se je udeležilo 214 od 243 vpisanih volilnih upravičencev, kar pomeni 88,07 % udeležba. (Podatki iz zapisnika volilnega odbora.)

6. izredne seje delavskega sveta DO »Kladivar« Žiri, ki se je vršila dne 16. 9. 1983.

Delavski svet obravnava in sprejme poročilo centralne inventurne komisije za inventure, ki so bile izvedene med letom. DS sprejme tudi dodatne sklepe.

V skladu s 16. členom Pravilnika o inventivni dejavnosti in nadomestilih za inventivnost ter druge oblike ustvarjalnosti pri delu je delavski svet imenoval tov. Beović Antona, za nosilca inventivne dejavnosti.

DS imenuje komisijo za inventivno dejavnost v naslednji sestavi:

- Erznožnik Bogdan — predsednik
- Mlinar Anton — namestnik predsednika
- Kopač Milan — član
- Pirnat Janez — namestnik člana
- Zupančič Janez — član
- Novak Dimitrij — namestnik člana
- Rudolf Vinko — član
- Pišler Alojz — namestnik člana
- Kacin Ciril — član
- Potočnik Marjan — namestnik člana

Mandat komisije traja 4. leta.

13. redne seje komisije za delovna razmerja, ki se je vršila 27. 9. 1983.

V skladu s kadrovskim načrtom, uspešnem v I. letniku usmerjenega izobraževanja, ki so ga štipendisti, katerim je bila podeljena kadrovska štipendija v šolskem letu 1982/83 dosegli, je komisija določila stopnjo izobraževanja ter poklica pri nadaljnjem šolanju v srednjem usmerjenem izobraževanju kot sledi:

A. V V. stopnjo izobraževanja se določi naslednje štipendiste:

- Kristina Kavčič, strojni tehnik
- Niko Gantar, strojni tehnik
- Tatjana Vidmar, strojni tehnik
- Boris Mlakar, strojni tehnik

B. V IV. stopnjo izobraževanja se usmeri in določi naslednje štipendiste:

- Anton Likar, strojni ključavničar
- Peter Hladnik, strojni ključavničar
- Jože Petrovič, strojni ključavničar

— Iztok Poljanšek, strojni ključavničar

— Jure Oblak, strojni ključavničar

— Matjaž Kumer, strugar

— Marija Kavčič, strugar

— Branko Jesenovec, strugar

— Andrej Gorjup, strugar

— Edo Demšar, strugar

— Milan Žibert, strugar

— Miro Podobnik, strugar

— Igor Oblak, strugar

— Igor Albreht, orodjar

— Robert Žakelj, orodjar

C. V III. stopnjo izobraževanja se usmeri in določi naslednja štipendista:

— Benedik Darko, strugar

— Demšar Janez, strugar

S štipendisti kadrovska služba sklene ustrezni aneks k že sklenjenim pogodbam.

Z Erznožnik Milanom se sklene delovno razmerje za opravljanje del oziroma nalog monterja HK II. Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusno dobo 3. mesecev.

Z Eržen Igorjem se sklene delovno razmerje za opravljanje del oziroma nalog izdelovalec orientacij II. Delovno razmerje se sklene za določen čas, za dobo 1 leta, s polnim delovnim časom.

Z Rampre Stojanom se sklene delovno razmerje za opravljanje del oziroma nalog strugarja I. in II. Delovno razmerje se sklene za določen čas, za dobo 1 leta, s polnim delovnim časom.

S tov. Jesenko Simonom se sklene delovno razmerje za določen čas, s polnim delovnim časom. Delovno razmerje se sklene za dobo 6 mesecev, kolikor traja pripravništvo, ki ga bo opravljal v naši DO.

Tov. Fortuna Terezija, ki je opravljala dela in naloge snažilca, je prekinila delovno razmerje, zaradi odhoda v pokoj.

Ker se na razpis prostih del snažilca ni javil nihče, se s tov. Fortuna Terezijo sklene pogodba o delu za opravljanje del oziroma nalog snažilca po 4 ure dnevno.

Gantar Marka se razporedi k opravljanju del oziroma nalog monterja HK I. Razporeditev se izvede za nedoločen čas s polnim delovnim časom od 1. 10. 1983 dalje.

8. redne seje disciplinske komisije dne 21. 10. 1983.

Tonetu Šubic se izreče ukrep JAVNI OPOMIN.

(Dne 12. 10. 1983 je zapustil svoje delovno mesto in ga ni bilo na delovnem mestu cca 2 uri).

b) Od denarnega nadomestila, ki ga delavec, ki opravlja dežurstvo dobi, se mu odtegne 370.— din. Znesek predstavlja nadomestilo za 2 dni dežurstva.

14. redne seje komisije za delovna razmerja, ki se je vršila dne 24. 10. 1983.

Za opravljanje del oziroma nalog čistilca proizvodnih prostorov se sklene delovno razmerje za določen čas enega leta z Jožetom Jenko in Ireno Lazar.

Andreja Oblak, KV strojnega ključavničarja se razporedi k opravljanju del oziroma nalog monterja HO II. za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Marjana Šink, KV strugarja se razporedi k opravljanju del oziroma nalog strugarja I. in II. za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Matevža Treven, KV strugarja se razporedi k opravljanju del oziroma nalog strugarja I. in II. za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Vladimirja Žakelj, KV orodjar se razporedi k opravljanju del oziroma nalog orodjarja II. za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Delovno razmerje se sporazumno preneha z Andrejem Sporiš Branetu se izreče ukrep JAVNI OPOMIN.

(Neopravičeno je izostal od dela dne 24. 8. 1983).

Treven Marjanu se izreče ukrep JAVNI OPOMIN.

(Neopravičeno je izostal od dela dne 11. 8. 1983).

a) Mlinar Antonu se izreče ukrep JAVNI OPOMIN.

(Dne 1. 3. in 2. 3. 1983 ni opravljal dežurstva v delovni organizaciji).

Možina 15. 10. 1983.

Z Janezom Zupančič, dipl. ing., Antonom Beović, dipl. ing., Janezom Luznar, dipl. ing. in Antonom Burjak, dipl. ing. se sklenejo pogodbe za izobraževanje na III. stopnji Fakultete za strojništvo v Ljubljani, z Brankom Božič pa se sklene pogodba za izobraževanje ob delu na šoli srednjega usmerjenega izobraževanja v Škofji Loki. Zbora delavcev dne 28. 10. 1983.

Soglasno se potrdi poročilo o poslovanju v devetih mesecih leta 1983.

Soglasno se sprejme in potrdi začasna delitev ustvarjenega dohodka v devetih mesecih leta 1983.

15. redne seje komisije za delovna razmerja, ki se je vršila dne 11. 11. 1983 ob 8 uri v sejni sobi DO.

Branko Božič, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge brusilca orodja, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog orodjarne.

Razporeditev se izvede z dnem 14. 11. 1983.

DELO IN PROBLEMI V KNJIGOVODSKEM SEKTORJU

Po zakonu o knjigovodstvu morajo vsi uporabniki družbenih sredstev voditi knjigovodstvo. V naši delovni organizaciji je knjigovodstvo organizirano v knjigovodskem sektorju. Razdeljeno je na posamezna opravila in naloge: finančno knjigovodstvo, materialno knjigovodstvo, knjigovodstvo osebnih dohodkov in osnovnih sredstev, knjigovodstvo kupcev in dobaviteljev ter stroškovno knjigovodstvo.

Naloge finančnega knjigovodje so: pravilno in ažurno knjiženje vseh poslovnih sprememb, ki se porajajo v poslovanju delovne organizacije. Knjiži poslovanje preko blagajne, žiro računa in deviznega računa. Sestavlja temeljnice, ki so podlaga za knjiženje. Vsi podatki, ki se vknjižijo v glavno knjigo, morajo biti verodostojni, kajti ti so podlaga za sestavljanje periodičnih zaključnih računov, ter analiziranje uspešnosti poslovanja.

Materialno knjigovodstvo spremlja gibanje materiala od nabave do porabe, skratka ves material, ki se rabi v proizvodnji za izdelavo proizvodov. Sestavlja mesečne temeljnice o porabi in jih predlaga finančnemu knjigovodji v knjiženje. Vodi tudi zaloge, proizvodnjo in prodajo gotovih izdelkov in sestavlja temeljnice za knjiženje le-teh v finančnem knjigovodstvu. Čeprav se material obdeluje strojno, preko računalnikov, je še vedno precej dela, saj je treba vse dokumente pripraviti za strojno knjiženje. Pregledati je treba, če dokumenti vsebujejo vse podatke, ki so potrebni, da se knjiženje lahko izvrši. Tudi osebni dohodki se obdelujejo strojno. Zato je tudi tukaj potrebna natančnost pri pripravi vseh podatkov, ki so podlaga za strojno obdelavo.

Knjigovodstvo osnovnih sredstev pa se opravlja ročno. Knjigovodja osebnih dohodkov in osnovnih sredstev sestavlja tudi temeljnice, ki so podlaga za knjiženje osebnih dohodkov in osnovnih sredstev v finančnem knjigovodstvu.

Knjigovodja kupcev in dobaviteljev vse spremembe knjiži še ročno. Tako knjiži vse prejete in izdane fakture in vsa plačila, ki se nanašajo na le-te. Izstavlja plačilne naloge in skrbi, da so vse fakture plačane ali zavarovane z menicami v zakonskem roku. Vodi tudi evidenco o gibanju likvidnih sredstev.

Naloge stroškovnega knjigovodstva pa so: spremljanje dejanskih stroškov materiala in osebnih dohodkov, ki se

nanašajo na posamezne serije proizvodov. Tako se lahko sprti spremljajo vsi dejanski stroški s planiranimi.

S tem naj bi bilo v grobem prikazano delo v knjigovodstvu. Poleg tega pa je potrebno občasno izpolnjevati obrazce, ki jih pošiljajo razni statistični zavodi. Osnovne naloge knjigovodstva so torej; pravilno in ažurno vodenje vseh poslovnih sprememb, sestavljanje periodičnih in zaključnih računov, dajanje podatkov, ki so podlaga za izdelavo analiz in planiranje. Poleg tega pa je potrebno sproti spremljanje vseh sprememb zakonov in pravilnikov, kateri se zadnje čase zelo hitro spreminjajo.

Kakšno vlogo ima knjigovodstvo za delovno organizacijo? Vodenje knjigovodstva je za vsako delovno organizacijo po zakonu o knjigovodstvu obvezno. Ker upravljamo z družbenimi sredstvi, si delovne organizacije brez knjigovodstva ne moremo predstavljati, saj še tako majhen obrtnik mora voditi svoje knjige. V knjigovodstvu so na enem mestu zbrani vsi podatki, pa naj si bo v zvezi s proizvodnjo, nabavo, prodajo, o stanju sredstev in virov sredstev in ne nazadnje tudi evidenca v zvezi z zaposlenimi delavci. Iz knjig, ki se vodijo, je razvidno stanje dolgov, pa tudi stanje našega dobroimetja pri drugih delovnih organizacijah, vrednost vseh zalog, stanje skladov, kakšni so stroški poslovanja in seveda ustvarjen celotni dohodek in dohodek. Brez tega si tudi samoupravljanja ne bi moglo zamisliti. Če ne bi bilo nobenih podatkov, ne bi imeli o čem odločati.

Seveda pa se pojavljajo tudi problemi pri našem delu. Največ jih nam povzroči naša zakonodaja, saj skoraj vsak dan prinese nekaj novega. Velikokrat se še nekaj dni pred oddajo obračuna ne ve, kako se bo kakšen podatek v njem prikazoval. Toda teh mi ne bomo rešili. So pa tudi take težave, ki pa bi jih mi vsi skupaj lahko zmanjšali, če ne že čisto odpravili. Veliko težav nam povzroča to, da računi do nas ne prihajajo pravočasno. Ker je v zadnjem času nadzor nad plačili zelo poostren, se zaradi tega mnogokrat znajdemo v škripah. Velikokrat se zgodi, da je material nabavljen in prevzet v naše skladišče, prodajalec pošlje račun precej pozno in če ta kroži še po delovni organizaciji nekaj dni, je ponavadi takrat, ko ga mi dobimo, že zamujen rok plačila. Potem to rešujemo s plačili s čeki, seveda pa to ni vselej možno. In že je tukaj prekršek — kršitev zakona o zavarovanju plačila,

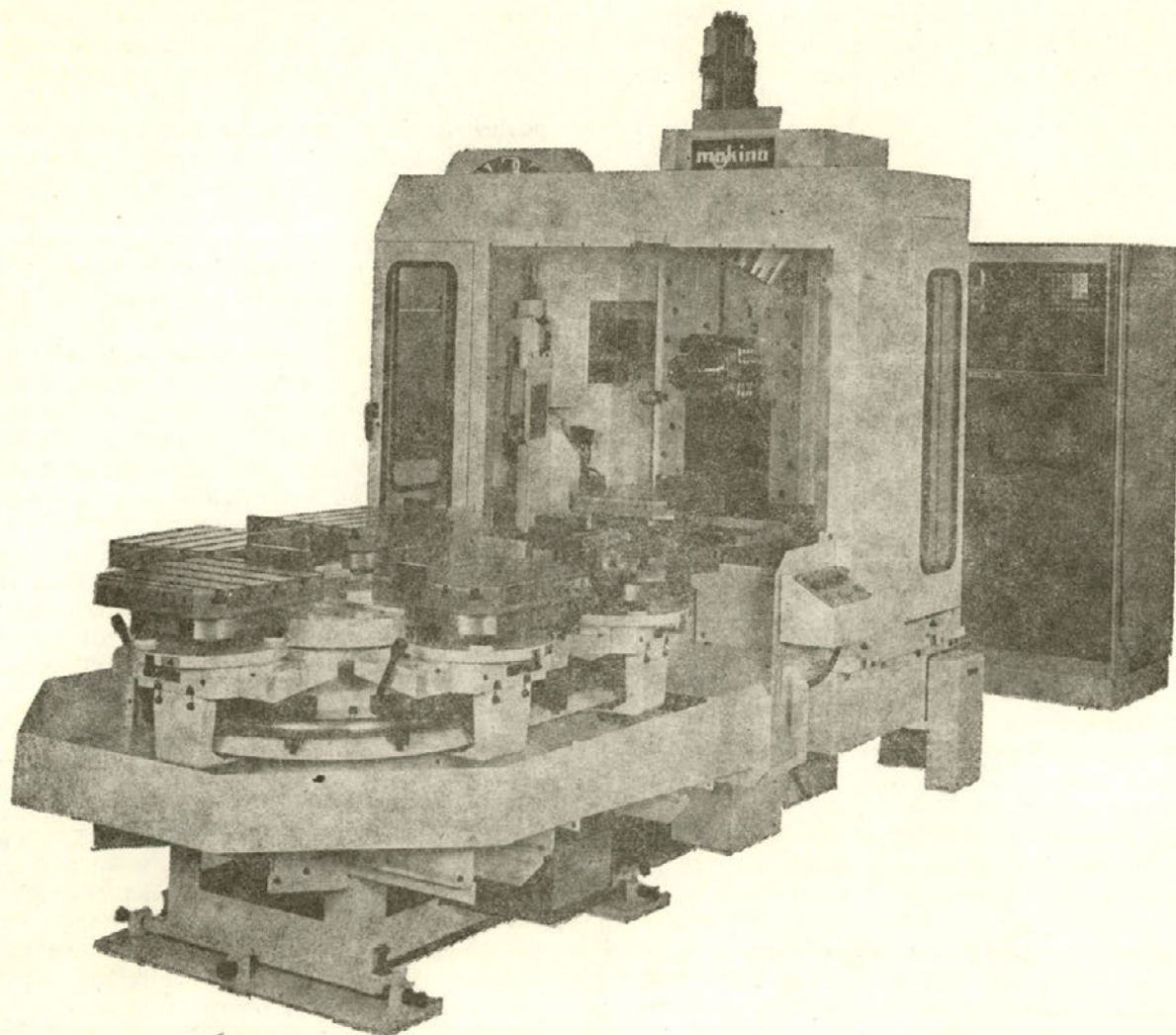
ki strogo določa, da mora biti vsaka faktura plačana v petnajstih dneh po prevzemu blaga. Temu že lahko sledi prijava službi družbenega knjigovodstva in nič kaj prijeten obisk inšpektorja.

Problemi pa nastajajo tudi pri oddajanju in pisanju delovnih listkov. Ne vem, kje je tukaj krivda ali delavcev ali pa tistih, ki te listke izstavljajo. Nekateri delavci imajo tudi veliko odstopanja ur od planiranih. Včasih kdo vpraša, zakaj mu manjkajo ure na plačilni kuverti, največkrat pa tudi ne. Seveda pa moramo imeti na koncu leta vsi poln fond ur, zato se morajo do konca leta viški in manjki ur uskladiti. Tako uskladitev smo po naročilu proizvodnje napravili v mesecu oktobru. Potem pa je bilo vse polno vroče krvi, ko pa smo vsak mesec dajali spisek vseh viškov in manjkov, pa ni bilo nobenega odziva nanje. Verjetno je dolžnost delavcev samih in njihovih vodji, da skrbijo za pravilno in točno pisanje in oddajanje dokumentov in če napake nastanejo, jih je najlažje sproti popravljati.

Vse delo v knjigovodstvu je torej močno povezano z vsemi sektorji v delovni organizaciji. Če bodo podatki, ki jih bomo prejemale, točni in če bodo prihajali pravočasno, bodo tudi rezultati našega dela pravilni.

Mira Poljanšek

NAKUP OBDELOVALNEGA CENTRA

V okviru razvojno-inovacijskega projekta »Naprave za avtomatizacijo strege« smo že v letu 1982 nameravali kupiti numerično krmiljen obdelovalni center.

KAJ SPLOH JE NUMERIČNO KRMILJEN OBDELOVALNI CENTER?

Na kratko bi rekli, da je to horizontalni vrtalno-frezalni stroj, ki deluje popolnoma avtomatsko, upravlja pa ga mikroprocesor (mini računalnik). Na posebni verigi — nosilcu orodij ima nameščena vseh vrst orodij kot so: svedri, navojni svedri, rezkarji, povrtala in razni stružni noži; seveda so ta orodja vpeta v posebna držala s konusom in se dajo vpeti v glavo — delovno vreteno. Stroj orodja menja samodejno.

Delovne operacije so vnaprej programirane, sicer pa že vsi poznamo numerično krmiljene stružnice in frezalni stroj, ki že nekaj let obratujejo v naši obdelovalnici.

KAKO SMO STROJ IZBIRALI?

Prvotno smo menili, da bi morali na vsak način kupiti NC obdelovalni center domače — jugoslovanske proizvodnje. Dobili smo ponudbi dveh jugoslovanskih proizvajalcev, ki pa sta bili v vseh ozirih dokaj neugodni:

- dolg dobavni rok,
- nekoliko zastarel tehnološki koncept,
- nepopolna oprema (opremo za programiranje bi morali v celoti uvažati sami),
- devizna udeležba v višini najmanj 200.000,— DM (nemških mark),
- referenc proizvajalci preprosto niso imeli, ker teh strojev (razen prototipov) še ni bilo.

Ker nam drugega ni kazalo, smo s pristank. samoupravnih organov spremenili prvotno odločitev in se odločili za javen razpis v Uradnem listu SFRJ. Na ta način je naš uvoznik KOVINOTEHNA Celje zbral ponudbe, posebna komisija naše delovne organizacije pa je (po predhodni analizi ponudb) izbrala najustrežnejšega ponudnika, zahodno-nemškega proizvajalca HEIDENREICH — HARBECK iz Hamburga, ki deluje v okviru nam že znane firme GILDEMEISTER.

KOLIKO TO STANE IN KAKO BOMO PLAČALI?

Končna ponudbena oziroma pogodbeno vrednost znaša 613.696,54 DM. V to ceno je zajet stroj z vsem rednim in izrednim priborom, precej orodja, kakor tudi osnovne naprave in aparati za izdelavo programov.

Če pogodbeno vrednost v devizah preračunamo v dinarje

in k temu dodamo še carinske in ostale uvozne stroške, ugotovimo, da nas NC obdelovalni center stane v tem trenutku približno 35.000.000,— din (3,5 stare milijarde dinarjev).

Delovna organizacija KLADIVAR Žiri prav gotovo ne bi zmogla sama zbrati potrebna devizna sredstva, zato smo preko Ljubljanske banke zaprosili za tako imenovani IFC (Mednarodna finančna korporacija) devizni kredit, ki nam je bil odobren, kreditna pogodba pa je že podpisana. Pogodba sicer glasi na 720.000,— DM, ker bomo uvozili tudi nekaj najnujnejše merilne in laboratorijske opreme.

KAKO BOMO ODPLAČEVALI NAJET DEVIZNI KREDIT?

Devizni kredit po IFC kreditni liniji smo dobili na odplačilno dobo 9 let, 3,5 leta ga ne bomo vračali, vseskozi pa bomo plačevali nekaj nad 11 % obresti. Kredit bomo vračali v devizah, ki jih bomo morali zaslužiti sami.

Pomeni torej, da bomo morali v bodoče več izvažati, večji izvoz pa bomo dosegli le s kvalitetnim in prizadevnim delom nas vseh.

Stroj bomo nabavili predvsem zato, da si zagotovimo osnovne tehnološko-obdelovalne pogoje, da bomo lahko pri novih izdelkih dosegli tak kvaliteten nivo, ki zagotavlja konkurenčno sposobnost naših izdelkov na tujem trgu.

Zavedati se moramo, da mora biti tako drag stroj zares optimalno izkoriščen, kar pomeni, da bodo morali vsi, ki bodo kakorkoli zadolženi za pripravo in delo na stroju z vso odgovornostjo skrbeti za permanentno obratovanje stroja in obdelovati le obdelovalno najbolj zahtevne (ustrezne) izdelke.

KDAJ BOMO STROJ DOBILI?

Do decembra 1983. leta so bila pridobljena že vsa uvozna dovoljenja in soglasja, podpisani pa sta že tudi kreditna in kupoprodajna pogodba.

Dobavni (pogodbeni) rok je šest mesecev in ker računamo, da bo uvoznik do 15. decembra 1983 opravil tudi vse finančne posle, bomo obdelovalni center dobili maja oziroma junija naslednjega leta.

J. P.

RAZVOJ NAŠE DO PO LETU 1975

Analiza dolgoročnih razvojnih možnosti do leta 2000 govori tudi o razvoju naše DO po letu 1975. V obdobju 1975 do 1982 so bili doseženi vidni rezultati pri izboljšanju kadrovske strukture, delovnih prostorov in proizvodnem programu.

Kadrovska struktura je bila izboljšana na osnovi intenzivnega štipendiranja strokovnih kadrov. Zgrajeni so bili novi proizvodni prostori in oblikovan je bil osnovni proizvodni program.

V preteklem obdobju so bili gibalo razvoja strokovni kadri in zato je delovna organizacija posvečala vzgoji in izobraževanju veliko pozornost.

Delovna organizacija tudi pri nadaljnjem razvoju planira velika sredstva za vzgojo in izobraževanje kadrov, ki so in bodo nosilci razvoja v delovni organizaciji in bodo sposobni ob enem prenašati ter oplajati znanje z zunanjimi strokovnimi inštitucijami.

Proizvodni program, zahtevnost proizvodnega programa pogotovo visoko strokovnost in visoka vlaganja v tehnologijo. Zaradi razvojno-tehnološko intenzivnega programa je bil do sedaj močan zaviralni faktor pri razvoju, po-

manjkanje finančnih sredstev. Lastna akumulacija delovne organizacije je premajhna za hiter razvoj in je bilo potrebno pridobivati dodatna finančna sredstva od širše družbe.

Zaradi značaja proizvodnega programa (razvojno-tehnološko intenziven), bodo tudi vnaprej potrebna znatna finančna sredstva, katera pa delovna organizacija ne bo mogla ustvariti sama in bodo potrebna sovlaganja širše družbene skupnosti, da bo s tem omogočen hitrejši razvoj delovne organizacije s tem pa tudi prestrukturiranje industrije na tem področju.

Delovna organizacija je bila orientirana v tem obdobju predvsem na domači trg. Domači trg je omogočil dovolj hiter razvoj, ker je tovrstnih izdelkov primanjkovalo in se je naša strojegradnja oskrbovala z njimi predvsem iz uvoza.

Pri nadaljnjem razvoju pa bo delovna organizacija morala delovati in prodajati svoje izdelke izven naših meja in bo zato soočeno z svetovno konkurenco na tem področju. Svetovna konkurenca na tem področju je zelo močna, ker so razvite države najbolj razvite na področju stroje-

gradnje, ki je nosilec razvoja drugih vej industrije.

Problematiko nadaljnega razvoja DO lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

Nosilec in gibal razvoja delovne organizacije bodo strokovni kadri, ki bodo sposobni spremljati svetovni razvoj in prenašati ter oplajati znanje z domačimi in tujimi strokovnimi inštitucijami.

Proizvodni program in razvoj proizvodnega programa bomo morali obravnavati in planirati v pogojih, ki jih diktira mednarodna konkurenca. Ta nov vidik bo povzročil določen zastoj, ali pa najmanj upočasnjeno rast proizvodnje.

Celotno delovanje in razvoj delovne organizacije bomo morali adaptirati na nove gospodarske odnose, ki jih pogojuje odprti trg.

Potek zaposlovanja

V DO »Kladivar« Žiri je zaposlena predvsem moška delovna sila (od vseh zaposlenih je 55 žensk).

Kolektiv je po starosti sorazmerno mlad, saj je povprečna starost v letu 1982 znašala 30 let. Od vseh zaposlenih je 112 mladincev.

Intenzivno zaposlovanje se je odvijalo v letih 1977 do 1980, prav v obdobju investicije (zaposlovali smo pretežno KV delavce.).

Dinamika zaposlovanja je po letu 1972 bistveno izboljšala kadrovsko strukturo zaposlenih. Glede na vrsto in zahtevnost proizvodnega programa pa bo potrebno tej komponenti v prihodnjem obdobju posvetiti še večjo pozornost.

Obstajajo že razlike med dejansko in zahtevano izobrazbo, kar pa rešujemo z dodatnim izobraževanjem ob delu na posameznih izobraževalnih ustanovah.

Večinoma delo poteka v eni izmeni, le v obdelovalnici (cca 70 delavcev) se delo odvija v dveh izmenah. Spričo zaostrenih pogojev gospodarjenja ter večjega izkoristka delovnih sredstev pa občasno delo v obdelovalnici po-

teka v treh izmenah.

Odnos med delavci v neposredni proizvodnji in ostalimi delavci je približno 1 : 3 v korist delavcev v neposredni proizvodnji. Seveda za delavca v neposredni proizvodnji štejemo tudi delavce v montažah, delavce orodjarne in tehnične kontrole, nabave, planerja, tehnologe in konstrukterje.

Do sedaj smo zaposlovali delavce iz kraja sedeža delovne organizacije, določen % delavcev pa prihaja iz okoliških vasi in zaselkov v bližini Žirov.

Prihod delavcev na delo in odhod iz dela je organiziran z javnimi prevoznimi sredstvi — pogodbenimi avtobusi. Med delom je v delovni organizaciji za delavce organiziran topli obrok v lastni kuhinji.

V okviru družbenega standarda delavcev je večja pozornost namenjena letovanju delavcev v lastnih kapacitetah (prikolice) kakor tudi regresiranje samega letovanja.

Precejšnja skrb se posveča urejevanju ter odločanju politike razreševanja stanovanjskih problemov delavcev, pa čeprav s sorazmerno nizkimi sredstvi. Prav zato smo se na tem področju vključili v bančni sistem na področju kreditiranja stanovanjskih potreb (vezava sredstev). Organizirano pa imamo tudi namensko varčevanje.

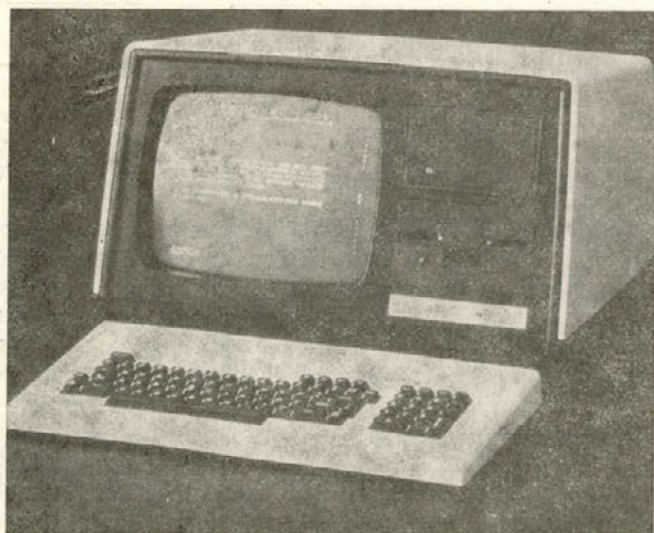
V preteklem obdobju, natančneje z letom 1968, so delavci delovne organizacije pričeli izvajati pospešeno in intenzivno politiko štipendiranja ter izobraževanja, ravno to pa je privedlo tudi do izboljševanja kadrovske strukture.

V obdobju preteklih petih let smo podelili povprečno naslednje število štipendij — letno:

— štipendije za pridobitev poklicev	12
— štipendije na srednjih šolah	8
— štipendije na višjih in visokih šolah	6
SKUPAJ	26

Zapis pripravil C. K.

UPORABA TERMINALA V RAČUNALNIŠTVU

Potreba po čim hitrejši in kompleksnejši obdelavi podatkov je narekovala prehod z ročnega na računalniško obdelavo. Računalniki sprejemajo raznovrstne podatke, jih oblikujejo in posredujejo v obliki primerno obliko-

vanih informacij vsem zainteresiranim.

Potrebi po čim hitrejšem dostopu do njih pa je možno zadostiti z on-line povezavo med računalnikom in uporabnikom. Temu služijo terminali, ki omogočajo interaktivno oziroma direktno komuniciranje z računalnikom bodisi preko javnega telefonskega omrežja ali prek omrežij za prenos podatkov. To omogoča vsakemu, ki ima telefonski priključek in ustrezen terminal, neposreden dostop do baz podatkov, ki se nahajajo na različnih mestih v svetu. Večina teh baz ima referalen značaj, kar pomeni, da vsebujejo bibliografske podatke in povzetke knjig, člankov, najrazličnejših dokumentov z najrazličnejših področij. Posamezne od teh baz podatkov pa hranijo tudi izvorne podatke, tako da je možno tudi direktno informiranje o določenih pojavih. V ta sistem so vključene tudi zelo pomembne marketinške, patentne in ostale informacije. Na zahodu jih že smatrajo kot del vrednosti svojega premoženja.

Za razumevanje naše stopnje razvitosti na tem področju je pomembno opredeliti razmerje do razvit. držav. **Št. računalnikov na 1. milj. prebiv. znaša v ZDA 2000, pri nas pa okoli 160. SR Slovenija premore tako samo 320 računalnikov, kar je glede na št. prebivalstva 12 × manj kot v ZDA.** Zlasti velja poudariti počasen trend naraščanja te

opreme, ki v zadnjih letih dosega nekaj več kot 10 %, medtem ko v najrazvitejših državah že 10 let dosega 20—30 % naraščanje. Podobno je glede št. terminalov, saj glede na prebivalce zaostajamo za ZDA za 20 ×.

Čim popolnejše informacije in čim hitrejši dostop do njih pa je tudi eden od pogojev za uspešno poslovanje naše DO. Ravno zato smo že pred časom začeli razmišljati o terminalski povezavi z RC-LTH. Ta možnost se je ponudila, ko smo pristopili k sovlaganju v omenjeni RC. S tem smo si zagotovili proste kapacitete na novem sistemu Honeywell, k ga ravno sedaj instalirajo. V sporazum o sovlaganju spadajo tudi štirje terminali — trije zasloski in en printerski — ki jih bomo v začetku naslednjega leta namestili v Kladivarju. Od teh se bo eden verjetno nahajal v teh. sektorju, drugi v OPD, tretji zasloski in printerski pa začasno v splošnem sektorju. Prehod na interaktivno obdelavo podatkov (preko terminala) bo potekal postopoma tako, da bomo najprej vna-

šali le osnovne podatke o materialih, kosovnice, tehnološke postopke, podatke o zaposlenih, medtem, ko bomo materialno poslovanje, OD, plan itd. začeli obdelovati v naslednji fazi. Seveda pa bodo vse informacije shranjene na računalniku, na vpogled preko terminala, možno pa jih bo tudi izpisati na pisalniku.

Terminali omogočajo tudi neko selektivnost pri izbiranju informacij (lahko izberemo samo tisto informacijo, ki jo neposredno potrebujemo). Vsi drugi načini zahtevajo pogosto preveč različnih poročil in pregledov, ki v celoti služijo le malokateremu porabniku. Vendar pa potreba po določenih pisnih pregledih kljub terminalskemu načinu posredovanja informacij dostikrat še obstaja. Informacije preko terminala ne daje namreč garancije, še manj pa obstaja v tem dokaz, da je določen porabnik informacijo tudi resnično prejel.

Janez Pirnat

KGZ SORA MERCATOR OBNAVLJA ŽAGARSKI OBRAT

Žagarski obrat v sedanjem obsegu in stanju je nastal v letu 1969 po opustitvi lastne kmetijske proizvodnje in zaradi potreb kraja, delovnih organizacij tega področja predvsem pa kmečkih gospodarstev za katere vemo, da za vzdrževanje gospodarskih in stanovanjskih objektov rabijo večje količine lesa. Postavitev te žage se je tudi kasneje pokazala kot zelo koristna in potrebna, zato se je tudi pri proizvajalcih surovin (okroglega lesa) v tem obdobju dokaj uveljavila. Kapaciteta žage je bila takšna, da je v dvoizmenskem delu razžagala les, ki se letno poseka na žirovskem območju, deloma pa tudi iz gornjega dela poljanske doline.

Tako formiran obrat je torej obratoval polnih 14 let v dveh izmenah in zato je razumljivo, da je sedaj že zastarel, da je oprema dotrajana in da proizvodi (deske), ki jih ta žaga izdeluje niso več kvalitetne.

Zadruga je imela v svojem srednjeročnem programu predvideno gradnjo novega obrata na novi lokaciji, ker pa so v tem obdobju razmere za investicijo izredno zaostrile in žaga ne spada med panoge za katere je za izgradnjo sploh še možno pridobiti bančna sredstva, smo se morali načrtovani investiciji odpovedati (v letu 1981 je bila ocenjena na 20 starih milijard din) oziroma jo spremeniti tako, da zamenjamo vsaj staro in dotrajano opremo.

To bo sedaj tudi realizirano z lastnimi sredstvi in združenimi sredstvi SOZD Mercator, kajti rekonstrukcija žage je bila ob naši priključitvi SOZD vnešene tudi v srednjeročni program SOZD-a. Vgrajeno opremo pa je možno kadarkoli v kasnejšem obdobju, ko pričakujemo, da se bodo razmere izboljšale, prenesti na novo lokacijo. Ker pa vsi vemo, da to še nekaj let ne bo, smo se odločili, da tudi stene žagalnice kvalitetneje obdelamo in tako ustvarimo vendarle nekoliko boljše in vzdržnejše delovne pogoje za ljudi, ki so v tem obratu zaposleni. Ti pogoji so težki zlasti v zimskem času, ker prostori niso ogrevani in je v njih prepih.

Druga izboljšava je seveda nova oprema, ki je naj sodobnejša kar se je pri nas proizvaja in pomeni večjo kapaciteto tako, da bi v eni izmeni predelali toliko lesa kot do sedaj v dveh, po drugi strani pa bodo izdelki kvalitetnejši. To pa pomeni manjši odpadki oziroma boljši izkoristek lesa, ki je dandanes dragocena surovina.

Sama rekonstrukcija bo časovno potekala 3—4 mesece tako, da bi po predvidevanjih pričeli poskusno obratovati še pred koncem leta. Nato bo potrebno še nekaj časa za prilagajanje novi tehnologiji nakar naj bi proizvodnja redno stekla.

S tem seveda obrat ne bo še dobil dokončne podobe. Načrtujemo še lupilni stroj in še vrsto drugih strojev, ki bodo predelovali odpadke in omogočili njihovo najekonomičnejše koriščenje. Nikakor pa nimamo namena opremljati žage še za kakšno finalno proizvodnjo, ker že imamo v kraju Mizarsko podjetje, ki je za to usposobljeno in s katerim lahko rečemo, da dobro sodelujemo.

Upam, da sem s tem prispevkom podal grobo sliko, kaj se »pri sosedu dogaja«. Izkoristim pa naj to priliko, da vsem delavcem Kladivarja zaželim srečno in čimbolj uspešno Novo leto.

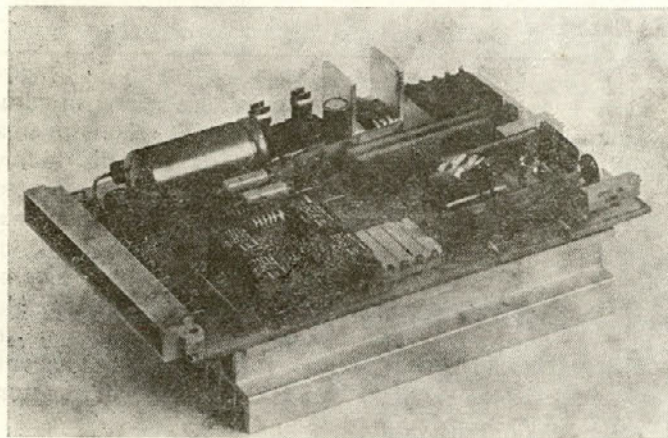
Viktor Maček

ZNAČILNOSTI HIDRAVLIČNIH NAPRAV PO IZVEDBENIH LASTNOSTIH

Iz poročila o tehnično tehnološkem delu raziskave »RAZVOJNE MOŽNOSTI HIDRAVLIKE IN PNEVMATIKE V SRS«, pod vodstvom nosilca naloge doc. mag. A. STUŠEK, dipl. ing. povzemamo za našo delovno organizacijo sledeči sestavek:

V nadaljevanju obravnave bomo povzeli najpomembnejše značilnosti posameznih izvedbenih lastnosti hidravlike ter kratko opredelili razvojne težnje in značilnosti področja pri nas.

Pri tem smo skupine sestavin po vzorcu VDMA (Verein deutscher Maschinenbauanstalten), podelili na: črpalke, motorje, valje, krmilnike, pomožno opremo in agregate. Za podrobnejšo notranjo delitev zaenkrat nimamo oprijemljivih statističnih ali izkustvenih informacij, niti na mednarodnem področju, še manj pa v naši domovini, kjer še sploh nimamo izdelanih, še manj pa sprejetih ustreznih klasifikacij.

Ojačevalnik za napajanje proporcionalnega ventila

1. INDUSTRIJSKA HIDRAVLIKA

Sestavine in naprave tega izvedbenega področja so poleg mobilne hidravlike zanesljivo najpomembnejše za celotno področje fluidne tehnike. V širšem pomenu besede bi v to izvedbeno skupino lahko prištelj še servo — in montažno-vpenjalno, pa tudi vodno hidravliko, seveda ob upoštevanju značilnih sestavin ustreznih izvedbenih lastnosti.

Industrijska hidravlika pokriva predvsem vsa področja uporabe v strojni in kovinsko predelovalni industriji, elektroindustriji, kemijsko-procesni industriji, metalurgiji, industriji predelave lesa, gume, plastičnih mas itd.

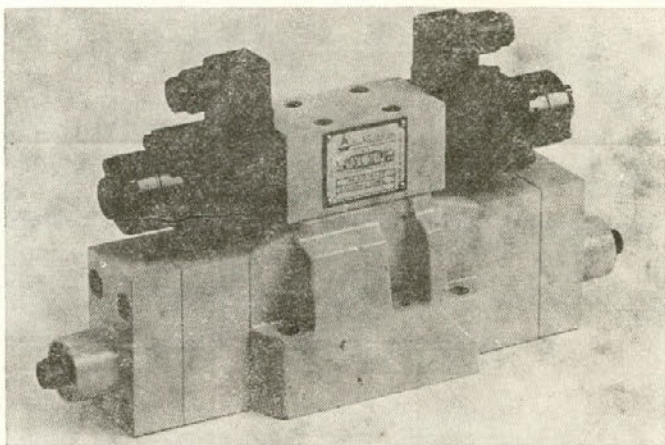
1.1. Osnovne značilnosti

- delovni tlaki so pri nas podeljeni v območja: 10, 20 in 31,5 MPa (v okviru vzhodnoevropske skupnosti SEV pa na 16 in 32 MPa),
- v splošnem ni omejitev glede prostora in mase,,
- sestavine so zato gradene v glavnem iz železovih zlitin: jekla, sive in nodularne litine,
- osnovna vrsta delovnega fluida je hidravlično olje mineralnega porekla, v zahtevnejših primerih pa pridejo v poštev tudi sintetična olja.

1.2. Razvojne težnje

- poboljšanje delovnih lastnosti vseh poznanih izvedb sestavin, predvsem v smeri večje učinkovitosti, manjših izmer in mas, večje zanesljivosti in trajnosti ter manjše emisije zvoka,
- uporaba krmiljenih hidravličnih črpalk, centralnih agregatov in enakotlačnih naprav s krmiljenimi mo-

- vse večji pomen servohidravlike, še posebno proporcionalne tehnike za racionalnejše, cenejše in boljše krmiljenje strojev in postrojev v povezavi z vse pomembnejšimi mikroprocesorskimi krmilniki,

Predkrmiljeni tokovni proporcionalni ventil

torji ter naprav z notranjim kroženjem energije, vse s ciljem čim racionalnejše izrabe energije,

1.3. Značilnosti področja pri nas

- nepopoln asortiment osnovnih vrst sestavin, kjer je še posebno izrazito pomanjkanje ustreznih izvedb: črpalk in motorjev s krmiljenjem iztislone z ustreznimi krmilnimi zlogi oziroma regulatorji; ustreznih izvedb proporcionalnih ventilov ter pomožne opreme, med katero spadajo vse pomembne sestavine od opreme rezervoarjev do izmenjevalnikov toplote, filtrov in še posebno pomembnih, hidravličnih akumulatorjev,
- kakovostno še oporečne sestavine domačih izdelovalcev, posebno glede zanesljivosti in trajnosti delovanja ter tesnosti, učinkovitosti in hrupnosti naprav, kar je še posebno neugodno pri strojih in napravah, ki so namenjeni izvozu,
- razen redkih izjem slabo organiziran in skoraj popolnoma nekoordiniran razvoj, ki bi zagotovil čim hitrejše odpravljanje vrzeli v asortimentu in kakovosti domače ponudbe.

2. MOBILNA HIDRAVLIKA

Poleg industrijske hidravlike je to področje najpomembnejše med izvedbenimi lastnostmi hidravličnih naprav. Pokriva predvsem področja uporabe hidravlike pri: gradbenih, kmetijskih in gozdarskih strojih, cestnih, teren-skih in posebnih vozilih, ter mobilnih dvigalnih napravah in rudarski opremi za površinske kope.

2.1. Osnovne značilnosti

- delovni tlaki so v splošnem med 16 in 40 MPa, največkrat do 25 MPa,
- prostornina in masa sestavin je pomembna, saj neposredno vpliva na lastnosti mobilnih strojev in porabo energije,
- za racionalne rešitve pogona in krmiljenja imajo izredni pomen večobtočne krmiljene črpalke, počasno-gibni radialni batni motorji v navadni in kolesni izvedbi, integrirani krmilni zlogi z ročnim ali elektromagnetnim vkrmiljenjem in dodatnim tipalom bremena (load sensing) ter ročno ali elektromagnetno vkrmiljeni proporcionalni ventili,
- za izdelavo sestavin, poleg železovih zlitin, včasih

- pridejo v poštev tudi zlitine lahkih kovin,
- delovni fluid je navadno hidravlično olje mineralnega porekla.

2.2. Razvojne težnje

- širša uporaba večobtočnih krmiljenih črpalk,
- uporaba hidrostatičnih prenosnikov tudi za vožnjo,
- vse večji pomen počasnogibnih radialnih batnih motorjev, še posebno v kolesni izvedbi, brez in s krmiljenjem iztisnine,
- uporaba integriranih krmilnih zlogov, ohišja z vlitimi utori, vkrmiljenje vse pogosteje elektromagnetno,
- uporaba tipala za breme (load sensing naprave) prigradenega krmilju črpalke ali integriranemu krmilnemu zlogu, oziroma vključenega v skupne enote s

- proporcionalnimi krmilniki,
- obvezna vgradnja varovalnih krmilnikov bremena oziroma cevni varovalnih ventilov za primer porušitve cevovoda,
- širša uporaba plastičnih gibkih cevovodov kot zamenjava za kovinske cevi, ter uporaba hitrorazstavljivih cevni sklopki,
- racionalnejše izkoriščanje energije z notranjim kroženjem le-te, tj. z izkoriščanjem energije zaviranja pri zaustavljanju vozil oziroma spuščanju bremen,
- vse pogostejša uporaba mikroprocesorskih krmilnikov v povezavi z ustreznimi proporcionalnimi in elektromagnetno vkrmiljenimi ventili.

Anton Beovič

ALI SE POZNAMEO?

Predstavljamo vam Andrejo Smeh — pripravnik srednje ekonomske šole.

V prejšnji številki glasila smo vam predstavili praktikanta, tokrat pa smo se odločili, da o delu in življenju povprašamo našo mlado delovno silo, Smeh Andrejo, ki se je šele pred kratkim zaposlila v naši DO. Čeprav opravlja pripravniško prakso, pa zaradi odhoda delavke iz DO, trenutno dela kot evidentičar v splošnem sektorju. Tu ureja kartice, vodi evidenco delovnih ur, dopustov in vožnje na delo. V njenem delokrogu je tudi upravljanje s teleksom in kopirnim strojem ter urejanje pošte. Dela je precej, posebno pa ob koncu meseca, ko je treba urediti kartice delovnih ur, kar ji vzame veliko časa. Ker ima rada delo z ljudmi, ki ga je tu veliko, je zaenkrat zadovoljna, čeprav to ni področje za katerega se je izobraževala.

Andreja je obiskovala ekonomsko šolo v Kranju. V Klavdivarju je zaprosila za štipendijo in jo tudi dobila. Pravi,

da se je bilo po osnovni šoli težko odločiti kam naprej, toda sedaj ji ni žal. Če bi morala še enkrat izbirati, bi se odločila za isto šolo pa tudi v DO ji je všeč. Med šolanjem je stanovala v Kranju v dijaškem domu, ker tedaj avtobusne zveze še niso bile tako dobre kot sedaj, ko vozi šolski avtobus.

Ko se je zaposlila, je bila najprej v prodajnem oddelku in v kadrovske službi, ker mora kot pripravnik čim podrobneje spoznati DO in njeno delo. Februarja se ji bo pripravništvo izteklo in čaka jo strokovni izpit.

Delo in odnosi v DO so ji všeč, moti pa jo to, da mladinska organizacija ne deluje tako kot bi morala. Klavdivar ima veliko mladih delavcev, ki bi lahko mnogo storili na vseh področjih življenja in dela v DO ter izven nje, vendar mladih očitno take aktivnosti ne zanimajo dovolj. Če bi skupno nastopili, bi se po njenem mnenju dalo storiti marsikaj. Ker ni skupnih aktivnosti mladih v DO, se Andreja vključuje v druge oblike dejavnosti. Sodeluje pri dramski skupini DPD Svoboda, kjer pripravljajo nderško delo Agate Christie. Prav tako rada bere, še posebno pa so ji všeč kriminalistični romani Konsalika in prej omenjene avtorice. Z veseljem in zanimanjem si ogleda tudi razne razstave, ki jih je v Žireh zadnje čase kar precej. Ker je mlada in polna življenja, se udelejuje tudi na športnem področju. Pozimi najraje smuča, saj je že večkrat dosegla dobre rezultate na raznih tekmovanjih v Žireh in okolici. Se kot štipendistka se je udeležila športnih iger ZPS in je lani v veleslalomu v ženski konkurenci prismočala prvo mesto. Poleti pravi, da si kondicijo krepi s kolesarjenjem. Rada ima planine ter sprehode v naravi.

Tako smo vam na kratko povedali nekaj o naši pripravnici Andreji. Polna mladostne zagnanosti in upov je pričela z delom v naši DO. Želimo ji, da bi jo dobra volja in veselje do dela in poklica, ki se ga je izbrala, spremljali tudi vnaprej.

C. K.

MOJ HOBI — ZMAJARSTVO

Že več let sem imel veliko željo, da bi poletel v zrak in iz ptičje perspektive gledal na zemljo. Željo po tem sem nosil v sebi odkar pomnim. Večkrat sem opazoval ptice

in jim zavidal, da smejo leteti, mi ljudje pa lahko samo hodimo po tleh. Želja po letenju pa se mi je uresničila, ko sem pred dvema mesecema kupil zmaja. Tako lahko

rečem, da sem dobil svoja »krila«. To je bil zame velik dogodek. Takoj sem okusil lepote tega športa. Čudovito se mi je zdelo, ko sem se prvič odlepil od tal. Prvi poleti so nepozabni, čeprav so kratki. Pri prvem skoku sem preletel morda samo deset metrov in bil v zraku nekaj sekund. Kljub temu se mi je zdelo čudovito, da sem drsel po zraku. Čudovit je občutek, ko te veter vzdigne. Takrat se počutim popolnoma svobodnega.

Ker sem silen navdušenec zmajarstva, naj ta lep šport podrobneje opišem. Zmajarstvo je doma v Ameriki. Že leta 1948 je NASA teoretično razvila obliko zmaja, kot ga poznamo danes. Mišljeno je bilo, da bi ta krila uporabljali, za povratek vesoljskih kapsul nazaj na zemljo. Ta krila so imela obliko črke Delta, zato so se imenovala Delta krila. Vsa stvar se je nato pozabila. Čez čas pa so začeli delati zmaje za športno letenje. Prav kmalu se je šport razširil tudi do nas. Zmaji so postajali vedno boljše, varnejši in zmogljivejši. Vrhunski zmaji se po sposobnostih lahko merijo celo z jadralnimi letali. Današnji zmaji imajo razpetino kril 9 do 10 metrov in so težki okrog 25 kg. Krilo je iz dakrona, to je iz posebnega umetnega vlakna. Konstrukcija je sestavljena iz duraluminijastih cevi, ki jih povezujejo tanke jeklene vrvi (zajle). Izdelava je zapletena, zato največ zmajev izdelajo v tovarnah, malokdo ima toliko znanja, da bi ga izdelal sam. Zmaj je sestavljen tako, da se ga da sestavljenega nesti tudi na ramenih.

Poleg zmaja je za letenje nujno imeti še pas s katerim se privežeš na zmaja, čelado, rokavice in močne čevlje. Nekateri imajo še varnostno padalo. Vendar je padalo nesmiselno uporabljati za majhne višine pod 100 metrov, ker bi v primeru nezgode prej priletel na tla, kot bi se

padalo sploh odprlo. Pri nas je še ta problem, da je težko dobiti ustrezen material in opremo.

Vzleteti z zmajem je za začetnika težko. Spominjam se, kako sem se mučil, da sem se navadil prenašati precejšno težo zmaja in z njim leteti po hribu navzgor, še posebno težko, če te ovira premočan bočni veter. Ko pa dosežeš pravo hitrost, se zmaj ob pravilnem naklonu vzdigne. Krmari se s spreminjanjem položaja lege telesa. Zmajar je privezan v težišču, nato pa s odmikanjem od težišča doseže, da se smer spremeni. Pri tem je treba biti zelo pazljiv in vedno pravilno reagirati, če te dobi nepričakovan sunek vetra. Nasploh je to dokaj nevaren šport, ki zahteva znanje, spretnost in pogum. Sicer se lahko tragično konča. Nevarnost lahko nastopi zaradi neprimerne vremena, neiskusnosti zmajarja in zaradi slabega zmaja. Če je vreme slabo je najbolje ostati na tleh. Zmaja je potrebno vedno pregledovati in morebitne napake takoj odpraviti, oziroma zamenjati dotrajane dele. Največ nesreč pa se naredi zaradi neizkušenosti ali prevelikega tveganja zmajarja. Najbolj nevarno je če začne zmaj strmoglavo padati proti zemlji, ali pa če zmaja prevlečeš. Pravimo, da je zmaj prevlečen, kadar zmajar preveč zmanjša hitrost. Ker pa brez hitrosti ni sile vzgona, ki drži celotno napravo v zraku, začne zmaj z repom padati proti zemlji. Na majhnih višinah se je zelo težko rešiti iz tega položaja. Ravno tako je nevarno, če se preveč nagne vstran. Ker leti zmaj po zraku s hitrostjo 20—40 km na uro je potrebno kar hitro ukrepati. Sem še začetnik in se šele učim letenja. Največkrat treniram na nizkih gričih, zato tudi še nisem poletel dlje od 50 m. To se sliši malo, vendar je za začetnika bistveno, da se navadi tehnike vzleta, pristanka in zavijanja. Poleg tega se je potrebno počasi privajati na velike višine. Največji asi zdržijo v zraku več ur in lahko preletijo razdalje nad 50 km. Seveda je za take dosežke potrebno veliko izkušenj in primerni meteorološki pogoji. Čaka me še dosti učenja, vendar upam, da se bom čez čas približal tem dosežkom. Šele čez leta spoznaš vse skrivnosti in lahko rečeš, da precej znaš. Mislim, da se je z uporabo zmajev človeku odprla pot do cenejšega letenja, saj je zmaj poceni in si ga lahko vsak privoščil. Seveda je potrebno veselje do športa, če hočeš v tem resnično uživati. V Žireh je veliko navdušencev tega športa, zato si želim, da bi imeli svoj klub. V družbi je vedno lepše, lahko bi si izmenjavali izkušnje in skupaj leteli iz okoliških vrhov. Začel se je uresničevati največji človekov sen, leteti...

Marjan Jereb

NOVOSTI IZ BELEŽNICE JOŽEFA REZKALA

DELOVNA RAZMERJA

V podjetju »Rjava pločevina« je bilo spet napeto. Zasedala je namreč komisija za delovna razmerja. Sestavljali so jo: prodajni referent Janez Prodan, tehnolog Gašper Računalo, razvojniki Pavlek Razvijalo in varilec Štefan Spajkalo. Po službeni dolžnosti sta bila prisotna še sekretar Janez Pisač in njegov pomočnik Andrej Ritoliznik. Na vogalu mize je sedela zapisničarica Angelca Tipkalo. Predsednik komisije razvojniki Pavlek Razvijalo je odprl sestanek s sledečim nagovorom: »Tovariši, spet smo se zbrali, da v skladu s pravilnikom »Rjave pločevine« o delovnih razmerjih, izberemo in sprejmemo naše bodoče

sodelavce. Kakor veste je bil razpis o prostih delovnih mestih objavljen v dnevnem časopisu in na naših oglasnih deskah. Kandidatov se je prijavilo več, kakor imamo prostih delovnih mest. Zato vas prosim, da izbiro opravimo natančno, strokovno, nepristransko in v skladu s pravilnikom.«

Njegov nagovor je komisija sprejela z glasnim odobranjem. Takoj so se lotili dela. Sprejeli in zavrnili so nekaj kandidatov, delo je teklo kot po loju. Tedaj pa se je naenkrat zataknilo. Na prosto delovno mesto v oddelku konstrukcije se je prijavil mojster oddelka škartirnica.

Za novo delovno mesto je pravilnik zahteval višjo izobrazbo, ki pa je mojster škartirnice Metod Škart seveda ni imel. Komisija je ugotovila, da Metod Škart za to delovno mesto nima pogojev. Tedaj se je dvignil sekretar Janez PISAČ. Z uničujočim pogledom je preletel člane komisije in jih pričel obdelovati z enim svojih dolgovernih govorov. Kar se je dalo izluščiti iz njegovega besedičenja, pa je bilo nekako tole: »Tovariši, tako ne moremo naprej. Vsi vemo, da nam manjka dobrih strokovnih moči. Kdo pa si upa trditi, da naš Metod Škart ni prav tak? Na svojem delovnem mestu se je izkazal s pridnostjo, disciplino, strokovnostjo...« V besedo mu je segel varilec Štefan Spajkalo: »Tovariš sekretar, vse to kar si naštel morda velja zate, mi njegovi sodelavci pa ptička dobro poznamo. Povej mi, kdo je zadnjič zafural orodje vredno milijonske vrednosti? Če praviš temu, da je zafrkaval, moril in tlačil svoje podrejene, vestnost, prav. Disciplina pa to vsekakor ni, če je hodil uro kasneje na delo, primanjkljaj pa si je pokrival s popoldanskim lenarjenjem. Morda ga zagovarjaš zato, ker ti je nosil na nos, kdo v našem oddelku »fuša«, tihotapi pijačo in kritizira napačne postopke.«

Janez PISAČ se je z vso svojo sposobnostjo »nakladanja« in »flancanja« spravil nad ubogega Štefana. Naštel je tudi Štefanove grehe, tako da je bil le-ta po četrtturni obdelavi majhen kakor politični cucek. Nato se je sekretar vrnil k temi:

»Torej, če smo ugotovili, da naš mojster Metod Škart ustreza za novo delovno mesto v vseh pogledih, zakaj mu ne bi spregledali tiste nesrečne izobrazbe, ki je nima? Sicer pa se je vpisal na višjo šolo in jo bo v nekaj letih tudi končal. Predlagam, da se ga sprejme, obenem pa mu dodelimo tudi štipendijo za šolanje ob delu.«

Podprl ga je še njegov pomočnik Andrej Ritoliznik. Komisija pa je bila kategorična: Če kandidat nima pogojev, kot jih predpisuje pravilnik, jih nima, pa pika! Naj velja za vse enako. Tedaj je sekretar potegnil iz ognja še eno železo: »Tovariši, vsi vemo, da je naš pravilnik o delovnih razmerjih zastarel, neuporaben. Dobro sem ga preštudiral in napravil nov osnutek. Osnutek je že sprejel delavski svet, prihodnji teden ga bo obravnaval zbor delovnih ljudi, in ni razloga, da nov dopolnjeni pravilnik ne bi bil sprejet. V tem, izboljšanem pravilniku pa jasno piše, da se za sporno delovno mesto zahteva ali določena izobrazba ali deset let delovnih izkušenj, ki jih naš kandidat ima. Če sprejmemo Metoda Škarta na novo delovno mesto, torej ne bomo napravili ničesar nezakonitega.«

Po krajši razpravi je komisija potrdila že vnaprej pripravljen sklep, da se Metoda Škarta razporedi k novim delovnim dolžnostim, le varilec Štefan Spajkalo je godrnjal, da ima potemtakem za to mesto pogoje tudi on, saj ima že osemnajst let delovnih izkušenj.

Sestanek se je nadaljeval, vendar so že pri naslednji

točki naleteli na trd oreh. Na razpis za izpraznjeno delovno mesto mojstra škartirnice se ni prijavil nihče. Le kdo bi se prijavil v ta oddelek, kjer so vladali slabi medsebojni odnosi, zavist, »pumpanje«... »Spet se je dvignil sekretar: »Tovariši, res se ni prijavil nihče. Vendar pa sem jaz po službeni dolžnosti izbral človeka, ki bi to mesto sprejel. Vendar ta človek nima niti ustrezne izobrazbe, niti dovolj let delovnih izkušenj. V skladu z novim pravilnikom pa mu izobrazba niti ni potrebna. Ker nima niti dovolj let delovnih izkušenj, predlagam, da se ga da na komisijo za ugotavljanje delovnih sposobnosti. Če bo pred to komisijo opravil izpit, ga mirne duše lahko sprejmemo. Seveda pa ta kandidat tega mesta ne bo sprejel, če mu ne bomo izpolnili enega pogoja in ta je, da mu dodelimo štipendijo za šolanje ob delu na višji šoli.«

Ta kandidat je bil brusilec Tonček Šajba. Domenili so se, da mu dodelijo štipendijo in ga dajo na komisijo za ugotavljanje delovnih sposobnosti. S tem je bil sestanek zaključen.

Omenjena komisija se je sestala že čez nekaj dni. Sestavljali so jo: inženir Jakob Risalo, tehnika Tomaž Kopirnik in Jošt Zamaštral, ter predsednik sindikata Jaka Gobezdalo. Njihov sestanek je bil kratek. Po krajšem prijateljskem razgovoru ob kapljici iz nedovoljene reprezentance so potrdili, da ima brusilec Tonček Šajba vse potrebne delovne sposobnosti za mojstra oddelka škartirnice. Tak sklep je bil seveda nujna posledica Tončkove strategije. Že prejšnji teden je namreč inženir Jakob Risalo prejel od njega nekaj domačih salam, tehnika Tomaž Kopirnik in Jošt Zamaštral vsak po nekaj kilogramov domačega masla in jajc, sindikalist Jaka Gobezdalo pa je tri dni z njim pijančeval po okoliških gostilnah. Račune je seveda poravnal Tonček.

Za kakšen teden dni se je zopet sestala komisija za delovna razmerja. Sprejeli so sklep, da se Tonček Šajba sprejme na novo delovno mesto, imeli pa so še eno točko dnevnega reda. Ta se je glasila: Sprejem v delovno razmerje novega čistilca. Za to mesto se je prijavil neki Matija Pometalo. Komisija ga je po kratkem postopku že hotela sprejeti, ko se je dvignil sekretar Janez PISAČ: »Tovariši, tako ne gre. Za delovno mesto čistilca v našem pravilniku jasno in glasno piše, da je potrebna dokončana osemletka. Te pa Matija nima, saj je napravil komaj šest razredov. Preko pravilnika pa ne moremo iti. Zato predlagam, da se Mitju njegova prošnja reši negativno.«

Ta sklep je potrdila tudi komisija, čeprav je varilec Štefan Spajkalo predlagal, da naj se čistilca Matija Pometala tudi predloži komisiji za ugotavljanje delovnih sposobnosti. Ja tovariši, kdo pa bo poslušal tega Štefana Spajkala? Saj v »Rjavi pločevini« ne dela drugega, kot da vnaša nemir in razbija delovno vzdušje na sestankih.

Matevž Pečelin

NOVO PRI NAS IN NA TUJEM

... Zanimivi so podatki o zaposlenosti delavcev v ZDA. Tako je bilo leta 1870 okoli 90 % vseh zaposlenih v kmetijstvu, kjer jih je leta 1976 delalo še 40 %. Kljub temu pa ne raste procent zaposlenih v industriji, ki je znašal leta 1947 — 30 %, 1970 — 24,6 %, 1978 — 21,7 %. Tako je po analizi Rand Corporation (kamor spada tudi slaviti Vickers) ocenjeno, da bo leta 2000 v industriji

zaposlenih še samo 2 %, vendar tudi najbolj optimistični prognozerji (prof. Bell) smatrajo, da bo to okoli 10 %.

(po JP št. 268, 11/83)

... Kljub ocenjeni slabi konjunkturi v predhodnih letih, se je izvoz iz ZRN stalno povečeval. Tako je znašal v milijardah DM leta 1980 — 176,3, 1981 — 188,3, 1982 — 215,9 in se šele v letu 1983 pričakuje »samo« 211,7 Mld

DM. Vendar sedaj v ZRN že priznavajo oživiljeno notranje povpraševanje.

(po IA števil. 82, 10/83)

... Zanimivi so podatki o razporeditvi bruto dohodka v ZRN. Od vsakih zasluženih 100 DM (netto OD) je potrebno v podjetju še skupno odvesti 77,9 DM. Podatki veljajo za leto 1982. Očigledno tudi tukaj veliki prispevki.

(po IA števil. 84, 10/83)

... Nominalna obrestna mera je znašala v letu 1980 ZDA dolarjev — 11,5 %, ZRN DM — 8,5 %, leta 1981 dolarjev — 13,9 %, DM — 10,4 %, leta 1982 dolarjev — 12,8 %, DM — 9,0 %, leta 1983 dolarjev — 10,8 %, DM — 7,5 %.

(po IA števil. 87, 11/83)

ŠPORTNE NOVICE

Za leto '83 je končano tekmovanje trim lige tako v nogometu kot tudi v košarki, prav sedaj pa poteka namiznoteniška liga.

Nogometna trim liga je bila tudi letos najbolj množično zastopana, saj je sodelovalo kar štirinajst ekip. Po izredno razburljivem zaključku je tudi tretjič zmagal ŠUS pred UMAGOM, SG in KLADIVARJEM. Zanimivo je, da je Kladivar prav tako na vseh treh ligah doslej osvojil četrto mesto. V finalni del občinskega prvenstva, ki je potekal v Škofji Loki sta se tako uvrstila ŠUS in UMAG, ter prvouvrščeni ekipi iz Škofje Loke in Železnikov. Umag je klonil v finalu in tako zasedel drugo mesto, medtem ko je bil ŠUS četrti. Zmagala je ekipa BELI VRAGI iz Železnikov.

Košarkarji so svoje tekmovanje končali kasneje. Sodelovalo je sedem ekip, zmagala pa je Etiketa pred Kladivarjem, Gorenjo vasjo in Trimčkarji. Prvi dve ekipi sta

se uvrstili v občinsko finale, ki pa je bilo tokrat v Žireh. Obe ekipi iz Žirov sta se odlično odrezali, saj je Etiketa zmagala (zastopajo jo študentje) pred Veterani iz Škofje Loke, tretji pa je bil Kladivar, ki je v predtekmovanju pripravil veliko presenečenje z zmago nad najboljšo postavo iz Škofje Loke. V finalnem delu je zmanjkalo moči, toda tudi tretje mesto je lep uspeh. Kladivar je torej še vedno povsem pri vrhu tako v košarki kot nogometu, prav tako pa ima lepe možnosti tudi v namiznem tenisu.

Nasplošno za vsa tekmovanja pa velja, da so letos potekala z večjo resnostjo kot prejšna leta, predvsem to velja za košarko. Tudi gledalcev se je na posameznih tekmah zbralo kar lepo število, le ti pa so še bolj pripomogli k zanimivosti in uspešnosti trim lige.

Srečo Gaber

V ZASLUŽEN POKOJ STA ODŠLI NAŠI SODELAVKI

Angela Žakelj

se je rodila 21. oktobra 1928 in stanuje v Čevljarski ulici 21. V Kladivarju se je zaposlila že leta 1962 in začela z delom pri izdelovanju šestil v Novi vasi. Kasneje je delala na stroju za brizganje plastične mase in od tu je bila zaradi zdravstvenih razlogov premeščena v strojni oddelek, kjer je opravljala dela in naloge vrtalca. To delo je opravljala do upokojitve. Pri svojem delu je bila vestna in disciplinirana delavka, ki se je kljub svoji bolezni prizadevala, da je s svojim delom prispevala k čimboljšim rezultatom zase in za celoten kolektiv.

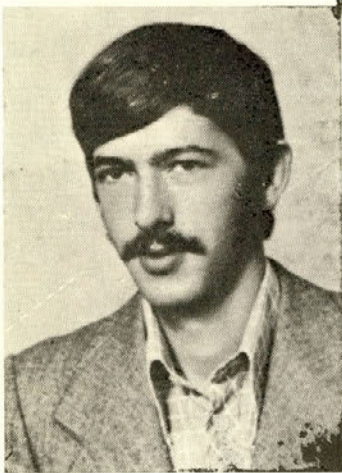

Zinka Fortuna

je rojena 1. septembra 1928 in živi »Na Rovtu« v starem delu Žirov, kjer ima svojo domačijo. Delovno razmerje v naši DO je sklenila 1978 kot čistilka proizvodnih prostorov. Toda smrt moža je na njena ramena naložila več skrbi za domačijo, zato je sklenila ostati doma. Z njeno upokojitvijo smo izgubili dobro in prizadevno delavko. **Obema želimo, da bi jima dnevi v pokoju tekli v sreči in zadovoljstvu, predvsem pa veliko zdravja ter da bi se ob priložnosti še spomnili tudi na nas in našo DO.**

C. K.

MIRANU V SLOVO

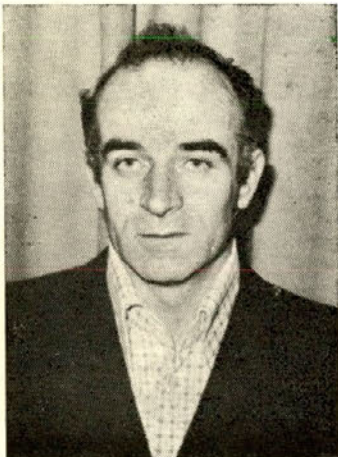

Kruta usoda je zopet terjala svojo žrtev in tokrat je izbrala našega sodelavca Mirana Kunca. S težkim srcem smo sprejeli to vest, da Mirana ni več med nami. Veljal je za vedrega fanta, ki mu življenjska pot teče v sreči in nesreči in se prepletata ter ustvarjata življenje zanimivejše. Toda v Miranu so divjali viharji in ga tlačili. Nikomur ni govoril o tem in iz njegovega vedrega obraza nismo razbrali ničesar. Rojen je bil 6. 10. 1957 v Žirovskem vrhu. Po končani osnovni šoli se je izučil za avtomehnika v Alpetourju v Škofji Loki. V Kladivarju se je zaposlil 1977. leta in opravljal najprej dela in naloge monterja HK I. Pozneje je bil premeščen za serviserja, a po sili razmer je moral v montažo hidravlične opreme. Bil je dober sodelavec in je znal poprijeti za delo.

Usoda je terjala svoje in žalost, šoke ter obupavanje Mirana ne bodo priklicali nazaj.

Spomin nanj bo živel v naših srcih in ob misli na to, da je moral oditi, nas bo prešinila bolečina.

V SLOVO!

Dne 26. 11. 1983 je zadet od srčne kapi preminil naš dolgoletni koope-
rant — strugar tov. **Ciril Starman** iz Godešiča.

Tov. Starman je zelo vestno opravljal svoje obveznosti do naše DO. Počutil se je član našega kolektiva. Vedno je KLADIVAR imenoval kot svojo matično firmo. Bil je čudovit človek in pošten delavec, da malo takih. Velikokrat nas je s svojo pridnostjo reševal iz časovnih stisk, saj je delal tudi ob nedeljah in praznikih, če smo ga rabili. Izmeta skoraj ni poznal.

Njegova prerana smrt, star je bil komaj 50 let, ni samo izguba za njegovo družino, ampak velika izguba tudi za naš kolektiv.

Delavci PPS smo se od njega poslovili v ponedeljek na pokopališču — Lipica pri Škofji Loki.

Plemenitega tovariša in sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu, njegovi vdovi in sinovoma pa še enkrat izražamo naše globoko sožalje. Delavci PPS — nab. odd.

B. C.

KADROVSKE NOVICE

V času od 6. 9. 1983 do 6. 12. 1983 je delovno razmerje z delavci naše delovne organizacije sklenilo naslednje število delavcev in sicer:

1. MARJAN TRČEK, KV delavec — šofer osebnega avtomobila
2. MILAN ERZNOŽNIK, str. ključavničar — monter HK II.
3. ANTON KLEMENČIČ, avtomehaničar — monter HO I.
4. FRANC MIKLAVČIČ, rezkalec — ostrilec orodja
5. STOJAN RAMPRE, strugar — strugar I., II.
6. MILAN MOHORIČ, str. tehnik — pripravnik
7. IGOR ERŽEN, str. ključavničar — izdel. orientacij II.
8. JOŽE JENKO, NK delavec — snažilec

Iz JLA so se vrnili:

1. DARKO VEHAR, strugar — strugar I., II.
2. MATJAŽ NAGLIČ, frezalec — frezalec II.

3. MATJAŽ TRČEK, NK delavec — pom. vrtalec
4. ROMAN KUNC, strugar — strugar I., II.
5. BOŽIDAR MRAK, orodjar — orodjar II.

Delovno razmerje so prenehali:

1. ANDREJ MOŽINA, voznik viličarja
2. FRANCKA DEBELAK, evidentničar
3. BRANKO BERNIK, monter HK I.

Upokojili so se:

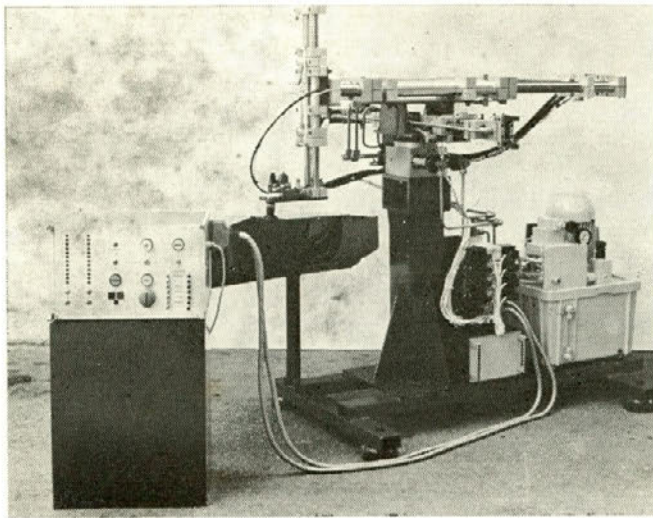
1. ANGELA ŽAKELJ, NK delavka

Trenutno je v DO Kladivar Žiri zaposlenih 256 delavcev.

POROČILI SO SE:

Marinka Capuder, Alojz Pišler
Iskreno čestitamo!

Janez Vidmar

Modularna fleksibilna strežna naprava

KDAJ PROIZVODNJA ROBOTOV IN MANIPULATORJEV V SLOVENIJI?

Znano je, da praktično danes v Jugoslaviji ne deluje niti en robot, ki bi bil domače konstrukcije in proizvodnje. Pri tem je treba vseeno spomniti na to, da je v tovarni GORENJE v Titovem Velenju že eno leto v poskusnem obratovanju robot GRO-1, ki je bil razvit v sodelovanju z Institutom Jožef Štefan in Institutom Mihajlo Pupin. Prav zato so bili v okviru GZS in PoRS sklicani razgovori o nadaljni robotizaciji industrije ter o možnostih začetka proizvodnje robotov in manipulatorjev v Sloveniji. Ti razgovori so se vrstili tudi v naši DO, saj tudi pri nas že dalj časa razvijamo tovrstno dejavnost. Ugotovljeno je, da ima robotika izreden pomen pri povečanju produktivnosti v industriji in da v Sloveniji že obstajajo OZD, ki so proizvedle posamezne elemente in sklope za robote

in manipulatorje kakor tudi prikazale nekatere primere uporabnosti le-teh. Razvoj, posebno pa proizvodnja naj bi zaživela v najkrajšem možnem času, seveda z združitvijo vseh zainteresiranih proizvajalcev in uporabnikov. Omenimo naj še, da ima naša DO že določene ponudbe manipulatorjev na tržišču, ki so bili razviti in izdelani prototipi pri nas, za katere pa industrija ne kaže še pravega zanimanja.

Jubileji

21. septembra — na dan obletnice naše DO, smo v prostorih jedilnice podelili zlate ure delavcem, ki so v letošnjem letu dopolnili 15 let dela v Kladivarju. Ti jubilarji so:

Tone Mlinar
Irena Beovič
Pavel Jereb
Bogdan Erznožnik

Ob pomembnem jubileju vsem iskreno čestitamo.

C. K.

„Kladivar“ je glasilo KLADIVARJA,
tovarne elementov za avtomatizacijo Žiri, Dobračeva-s p.o.

Ureja ga odbor za obveščanje:

člani: Marija Žakelj, Matevž Pečelin, Marko Pagon
Ciril Kacin — glavni urednik
Franc Temelj — odgovorni urednik
Marjan Poljanšek — predsednik

Izhaja dvomesečno, naklada 300 izvodov

Tisk: Embalažno grafično podjetje Škofja Loka
